

PUBLIC ACCESS 2010 : 1

Nyhetsbrev om radio, TV, Internet och andra medier
- mediepolitik, yttrandefrihet och teknik –

10 januari 2010
www.publicaccess.se

ledare

En riktig nyhetstimme i public service

Trots eller tack vare den stora webbhajpen och all fragmentisering av nyhetsflödet finns det även idag behov av en riktig nyhetstimme i någon av de stora svenska tv-kanalerna. För TV4 är detta en omöjlig tanke eftersom man måste slänga in reklam flera gånger under en timme och då återstår bara 45 minuter av timmen. Och de amerikanska kanaler som sänder på svenska från London skall vi inte ens tänka på. Som svenska folkets egen tv är det förstås självklart att Sveriges Television får ta ansvaret för att ge oss en nyhetsspäckad, analyserande, tankeväckande och gärna även underhållande 60 minuter. Med mer som kommer in från hela landet utanför huvudstaden och från hela världen i övrigt.

För några år sedan gjorde man valhända försök att skapa någon slags nyhetstimme av Aktuellt. Men det föll då på att så mycket tid behövdes för all underhållning som skulle in på primetime för konkurrens med de kommersiella kanalerna. Nu finns i SVT2 enbart en halvtimme kl 21 som oftast upptas av en 10-15 minuters analys av ett ämne och sedan återstår en mager kvart övriga världen och vädret. Fel proportioner. Inte ens en nyhetshalvtimme!

Men hur är det då 19-20 i SVT1? Ja, här har vi på vardagar Kulturnytt 1900, regionala nyheter 1915 och Rapport 1930. Ser mycket bra ut på papperet, men inte i rutan. Den som vill ha en nyhetstimme riskerar nämligen att få samma nyhet i nyllet 2-3 gånger under timmen. Detta gäller särskild om man bor i Stockholm, vilket ju många gör. Det är skrattretande hur ABC-Nytt kan ta upp en riksenhet bara för att den händer just i Stockholm. En stor kulturbegivenhet på Operan eller Stockholms Filmfestival kanske kommande Guldbaggegalan kommer säkerligen i alla tre nyhetssändningarna.

Det saknas tydligen alls sorts koordinering mellan redaktionerna trots att de sitter nära varandra i tv-huset. Dags att sätta sig ner tillsammans och skapa en sammanhållen nyhetstimme 19-20 där Kulturnytt och regionalnytt gärna kan byta plats med varandra. All tid man sparar in på att inte köra en nyhet två eller tre gånger kan användas till att ge oss ännu fler nyheter och analyser.

SVT har allt för att bygga upp en riktig nyhetstimme av klass. Det finns pengar, mycket kompetent personal och gott om sändningsutrymme. Det som sannolikt saknas är de modiga och visionära cheferna, som förstår att SVT har ett alldeles särskilt samhällsuppdrag. Beslutsfattare som också fattar; att det finns en stor del av publiken som har krav och förväntningar på sitt tv-företag särskilt i ljuset av den seriösa dagspressen alltmer försvagade ställning. Allmänintresset kräver ett publicistiskt lyft av public service-televisionen. Och försök inte komma undan med att hänvisa till nätet...

Redaktör & Ansvarig utgivare: **Christer Hederström**
Redaktionsråd: **Gunnar Bergvall** och **Ola Stockfelt**, Teknik & Distribution: **Ideosphere**
Redaktionen: redaktion@publicaccess.se 0733-249750
Om abonnemang och annat: <http://www.publicaccess.se>

radio och television

EBU varnar för nedskärningar i public service

Budgetsnedskärningar hotar public service-bolagens oberoende, uppdrag och existens menar European Broadcasting Union. EBU nämner bl.a. de kraftiga besparingarna i Kosovo, Litauen, Polen och Ungern. EBU-chefen Jean Réveillon uppmanar i ett brev Litauens president och premiärminister att dra tillbaka ett förslag om att sänka anslagen till public service med ytterligare 19 %. I ett annat brev ber EBU Kosovos regering att återinföra TV-licensen. *En del regeringar använder finansskrisen som en ursäkt för att dra ned på anslagen till en nivå som hotar public service-bolagens oberoende och gör det omöjligt för dem att utföra sina uppdrag*" säger EBU:s ordförande Jean-Paul Phillipot.

Vid EBU:s årsmöte kom man överens om ett projekt som ska hjälpa medlemsföretag med särskilt stora problem när det gäller ekonomi, teknik, politik eller programverksamhet bl.a. fri tillgång till 500 tv-program av hög kvalitet. Samarbeten mellan enskilda medlemsföretag ska uppmuntras och det blir dessutom en särskild satsning på digital infrastruktur. (Radionytt)

Förändringar i svenska radio- och tv-lagen

Regeringen har fattat beslut om en lagrådsremiss med förslag till ny radio- och tv-lag. *Den nya radio- och tv-lagen innebär många förbättringar och förenklingar jämfört med tidigare lag*, säger kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth. Genom den nya lagen genomförs EU-direktivet om audiovisuella tjänster i svensk lagstiftning. Bland annat förenklas bestämmelserna om placering av reklam och reklamavbrott, samtidigt som regler om produktplacering och nya annonstekniker införs. Tillämpningsområdet för lagen utvidgas till att omfatta alla audiovisuella tjänster oavsett sändningsteknik. Ett syfte med de nya reglerna är även att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, genom att tv-sändningar och beställ-tv i högre grad görs tillgängliga genom textning, tolkning eller liknande. Förändringar för kommersiell radio och närradio föreslås också (redovisas under

avdelningen Radio) och för icke-kommersiell lokal-tv (se avdelningen Television).

Ny myndighet för radio och tv

I sin lagrådsremiss förelår regeringen en mer effektiv och ändamålsenlig myndighetsstruktur genom att Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden för radio och TV bildar en ny gemensam myndighet Radio- och tv-myndigheten. Regeringen vill att myndigheten lokaliseras till Stockholm. Den särskilt sammansatta granskningsnämnden inordnas som särskilda beslutsorgan i den nya myndigheten. Tidigare har det diskuterats att även andra mediemyndigheter som Presstödsnämnden, Biografbyrån och Medierådet skulle inordnas i detta, men det blir inte aktuellt denna gång. Regeringen lämnar en proposition till riksdagen våren och den nya lagen träder i kraft 1 juli 2010.

Hela lagrådsremissen finns på <http://regeringen.se/sb/d/8307/a/137303>

JK lägger ner utredning mot Sverigedemokrat

"Det är faktiskt att islam är det största hotet för vårt samhälle" sade Samuel Älgemalm i Växjö kommunfullmäktige i oktober. Uttalandet anmäldes för hets mot folkgrupp av socialdemokraten Gunnar Storbjörk för hets mot folkgrupp. JK gör dock ingenting åt den anmälan som lämnats in. Anledningen är helt enkelt att JK anser att uttalandet som spreds via närradio och Öppna Kanalen inte omfattas av yttrandefrihetsgrundlagen. JK skriver att om det är någon myndighet som ska utreda om Älgemalms uttalande rörde sig om hets mot folkgrupp eller inte, så är det polis och åklagare. JK tillägger dock i sitt beslut att ett liknande uttalande från Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson i en debattartikel i Aftonbladet, där han skrev att "muslimerna är vårt största utländska hot" inte ansågs vara hets mot folkgrupp. (Smålandsposten)

BBC-anställda vill inte flytta från London

BBC utlokaliserar nu fem programavdelningar till sitt nya produktionscenter MediaCity Salford utanför Manchester. Mindre än hälften av personalen på 924 personer går med på att flytta. Minst benägenhet att flytta har de som arbetar på BBC Learning (motsvarande svens-

ka UR) 26 % och barnavdelningen 31 % medan sporten är mer villig (58 %). För att underlätta för de som går med på att flytta och som äger hus erbjuds lån upp till 80 % av husvärdet.

Förutom de 428 som flyttar från London skall 800 flytta 2011 från bolagets kontor i Manchester. *BBC North will deliver a huge boost to our creative economy in the North of England, and bring the BBC closer to our audiences,* säger en talesman för BBC. (MediaGuardian)

Public service köper konst för 45 miljoner

BBC har kritiserats för att ha lagt ut miljontals pund av licensbetalarnas pengar på konstverk i sitt nya huvudkontor. Broadcasting House genomgår nu en omfattande ombyggnad för £813 miljoner. Konstverken kostar £4 miljoner (ca 45 miljoner kr). Ombyggnaden är redan tre år försenad och ligger £20 miljoner över budget. (MediaGuardian)

BBC och British Library går samman om att öppna sina arkiv

BBC och British Library (motsvarigheten till svenska KB) samarbetar om digitalt teknikpro-

jekt i syfte att öppna institutionernas stora arkiv för allmänheten.

Det handlar om 150 enheter British Librarys arkiv insamlade under de gångna 250 åren och en miljon timmar radio och tv som BBC har sänt ut sedan 1922. De bägge institutionerna kommer att bilda en gemensam styrkommitté för att utveckla en samlad strategi ifråga om upphovsrättsadministration, distribution av arkivmaterial och tekniska frågor som digitalisering och lagring. *Unlocking the wealth of content in the British Library and BBC archives is a great opportunity as well as an immense challenge,* säger BBC-chefen Mark Thompson. *It is vital we partner, harnessing the power of digital technology to give the public the access they deserve.* (MediaGuardian)

television

Sony satsar stort på 3D under fotbolls-VM

FIFA har meddelat att kommande VM-turnering i Sydafrika kommer att tv-sändas i 3D. Man har tecknat ett avtal med Sony om att leverera 3D TV från upp till 25 matcher. *This propels the football fan into a whole new viewing dimension and marks the dawning of a new era in the broadcasting of sport,* säger FIFA generalsekretare Jerome Valcke. Att många också kommer att kunna se matcherna i 3D är dock tveksamt eftersom det ännu finns få 3D-klara mottagare på marknaden. Sony räknar dock med att detta främjar 3D-tekniken som man räknar med skall bli bolagets kommande \$10 miljardersaffär. I höstas meddelade också Sony att

man i år kommer att lansera en 3D-klar Bravia LCD TV. 3D viewers around the world will feel as though they are inside the stadiums in South Africa, watching the games in person. säger Sonys vd Stringer. (TV Technology)

Vidaresändningsplikt av tv även i koppartråden

I sin lagrådsremiss föreslår regeringen att undantaget från vidaresändningsplikten tas bort när det gäller en anläggning där tv-program förs fram till abonnenterna med hjälp av digital teknik genom ett allmänt kommunikationsnät som består av parkabel av metall (s.k. xDSL-nät). Detta är vad som allmänt kallas koppartråden. Undantaget från vidaresändningsplikt har gällt om nätet endast används för att föra fram ett begränsat antal tv-program. F.n. är TeliaSonera AB den dominerande operatören för tv-sändningar i sådana nät. Bolaget numera erbjuder abonnemang för ett relativt stort antal tv-program, sammanlagt ca 70 olika programtjänster. Den teoretiska tekniska räckvidden för detta nät är

cirka 2,7 miljoner hushåll. F.n. har bolaget drygt 300 000 abonnerande hushåll. Regeringen anser att utvecklingen av distribution av tv-program via xDSL-nät de senaste åren har varit sådan att det nu saknas anledning att generellt undanta sådana anläggningar. Utvecklingen kan innebära en risk för inlåsningseffekt i xDSL-nät. Härtill kommer att lagstiftningen så långt som möjligt bör vara teknikneutral.

Öppna Kanaler får must carry i digitala nät och bredbandsnät

I lagrådsremissen, som innebär en anpassning till USO-direktivet, får begreppet trådsändning en vidgad definition. Detta innebär att skyldigheten att tillhandahålla utrymme för lokala kabelsändarföretag ska gälla de som äger eller på annat sätt förfogar över *ett elektroniskt kommunikationsnät*. Tidigare avsågs "en anläggning för trådsändning" d.v.s. kabel-tv. Nu inkluderas såväl telefonnätet för fast telefoni (koppartråden) och Internet. *Med sändning genom tråd avses, till skillnad från sändning genom etern, sändning genom en särskilt anordnad ledare. Telefonnätet för fast telefoni och kabel-tv-nätet är exempel på trådnät. Kommunikation via Internet sker till övervägande del trådbundet.* Den nya bestämmelsen blir därmed enligt regeringen teknikneutral.

Dessutom måste den operatör som förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät och som i nätet vidareänder tv-program till allmänheten med både analog och digital teknik tillhandahålla såväl analogt som digitalt sändningsutrymme för de lokala kabelsändarföretagen. Detta innebär att ett kabel-tv-bolag, som Comhem, måste distribuera den lokala öppna kanalen såväl i det gamla analoga utrymmet som via digitalboxen. I och med detta kommer Öppna Kanaler att om ett halvår kunna nå betydligt fler hushåll än hittills. Den enda plattformen som ännu saknas, till skillnad mot i Danmark och Norge, är marksänd digital-tv.

Regeringen föreslår också att den missvisande benämningen "lokalt kabelsändarföretag" ersätts med *lokal kabelsändarorganisation*. Radio- och tv-verkets förslag om "när-tv sammanlutning" vann inte gehör hos någon instans.

Föreslagen lagtext

Sändningsutrymme för TV-program från lokala kabelsändarorganisationer

5 § De som äger eller annars förfogar över ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av TV-sändningar till allmänheten genom tråd och som minst 100 av de hushåll som är anslutna till nätet använder som sitt huvudsakliga medel att ta emot TV-sändningar ska, i varje kommun där de har ett sådant kommunikationsnät, kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av TV-program från en eller flera lokala kabelsändarorganisationer som har förordnats av Radio- och TV-verket.

I nät där TV-sändningar sker med både analog och digital teknik ska utrymme för sändningar av en lokal kabelsändarorganisation tillhandahållas med både analog och digitalt sändningsteknik.

Öppna Kanalen fick tre år till i Göteborg

Radio- & TV-verket har förordnat Föreningen Öppna Kanalen i Göteborg (ÖKG) att få sända i kabelnätet ytterligare tre år t.o.m. 2012. Staden har genom Idrotts- och föreningsförvaltningen också beviljat ett fortsatt drifts- och verksamhetsbidrag för 2010 om 725.000 kr vilket är oförändrat belopp från tidigare år. ÖKG startade sina sändningar 1995 och når idag 230 000 hushåll i Göteborg, Partille, Mölndal och Kungälv.

<http://www.opnakanalen.se/goteborg>

Fler nordiska lokal-tv-stationer läggs ned

I nästan varje nyhetsbrev under 2008 har rapporterats om nedläggning av kommersiella lokal-tv-stationer. Den negativa utvecklingen fortsätter. En av de sista kvarvarande norska TV Romerike lades ned vid årsskiftet. I Sverige slutar enligt Ttela.se TV Fyrstad nu att sända. Det finns inte pengar till att driva kanalen vidare. TV Fyrstad har sänt lokal-tv i olika former sedan 1993. Under tio år var kanalen en av TV4:s lokalkanaler, och sedan 2002 sänder man via Comhems kabelnät. Sändningarna har dygnet runt nått Lysekil, Uddevalla, Vänersborg och Trollhättan. Från årsskiftet fördubblar Comhem kanalhyran. Enligt Hans Ottosson som driver TV Fyrstad var nedläggningsbeslutet inget att ens reflektera över efter beskedet. *Det innebär en halv miljon i merkostnad.*

Den tröskeln är alldeles för hög, de pengarna finns inte. Comhem hänvisar till en marknadsanpassning av priserna och fördyrade sändningsavgifter, en förklaring Hans Ottosson inte ger mycket för. Utvecklingen har tvärtom varit att tekniken har blivit billigare. Men det går inte att förhandla med Comhem, det är de som sätter hyran.

TV Fyrstad lever vidare i en annorlunda form. Sedan slutet av november sänder man via nätet på tvvast.se. Som medlemsförening Fria Fantasier sänder man ickekommersiellt även via Öppna Kanalen i Göteborg.

Tysk kommersiell tv hotar public service med EU

Jürgen Doetz, ordförande för den tyska organisationen för privatägda tv-företag VPRT, hotar med att inlämna formella klagomål till Europakommissionen ifråga om de statliga tv-avgifterna. Han menar att public serviceföretagen snedvrider konkurrensen genom att ge sig in på marknaden för Internettjänster. Bl.a. har ARD nyligen meddelat att man kommer att erbjuda sitt nyhetsprogram på kvällarna Tagesschau som en mobiltelefonapplikation. FDP – regeringens koalitionspartner – har en förändring av tv-avgiftssystemet på sin agenda. (The Local)

Fakta: Public service i Tyskland finansieras med både tv-licens och reklam.

Fri kabel-tv på danska datorer

Kabelbolaget YouSee ger nu gett sina bredbandskunder helt fri tillgång till tv via sina datorer. Kunderna kan se de 30 mest populära tv-kanalerna på den danska marknaden. När tjänsten YouSee Web-tv är fullt utbyggd kommer de också att få tillgång till en komplett motsvarighet till YouSees tre tv-paket i kabelnätet varav det största erbjuder mer än 50 kanaler.

YouSee är bland de första kabeltv-bolagen i världen som låter distribuera tv på det öppna internet d.v.s. som webb-tv. Även icke-kunder kan köpa in sig på YouSees webb-tv, men utbudet är begränsat till 23 kanaler. Detta kostar DEK 39 per dygn eller DEK 199 per månad. Alla bredbandskunder har dessutom möjlighet att hyra de senaste spelfilmerna från YouSee Cinema. *Her og nu handler det for os om at til-*

byde vores kunder en unik kombination af bredbånd, musik og tv, som ingen andre kan konkurrere med. På længere sigt handler det om at forberede os på, at det gradvist bliver mere og mere almindeligt at se tv eller leje film via computeren, säger Ulf Lund på YouSee. <http://www.yousee.tv>

TV3 och Kanal 5 fällda av brittisk mediemyndighet

Ofcom är den myndighet som utövar tillsyn över programföretag som är etablerade i Storbritannien bl.a. TV3 och Kanal 5. Dessa har fällts av Ofcom för att i fem respektive fyra fall sänt reklamliknande sponsringsmeddelanden. Enligt det brittiska regelverket ska sponsringsmeddelanden klart gå att skilja från reklam. Sponsringsmeddelanden får inte innehålla reklammeddelanden eller andra uppmaningar och får inte uppmuntra till förhyrning eller köp av sponsorns eller en tredje parts produkter eller tjänster. Utländska programföretag omfattas inte av svenska regler utan ska normalt följa reglerna i det land där företagen är etablerade. Sändningarna till Sverige kan därför inte prövas av Granskningsnämnden. Enligt en överenskommelse vidarebefordrar GRN anmälningar mot programföretag som är etablerade i Storbritannien till Ofcom. I de fall Ofcom granskar programmet rapporteras resultatet till GRN.

Alla garanteras fri digital-tv i Australien

Alla australiensare oberoende var i landet de bor kommer nu att få tillgång till varje fri digital tv-kanal – f.n. finns 16 sådana. Regeringen satsar A\$ 40 miljoner (SEK 25,7 milj) per år i fyra år på en digital satellittjänst för tittare utanför tätbefolkade områden och har dessutom kommit överens med tv-bolagen om att uppgradera 100 regionala analoga sändarläggningar. *This is a fantastic outcome for people in regional Australia, many of whom are in blackspot areas and have received limited television services for many years, säger kommunikationsminister Stephen Conroy. (ABC News)*

Miljö-tv startar i Vietnam

VTC14 - en särskild tv-kanal för miljö och naturkatastrofskydd – startade vid årsskiftet. Kanalens syfte är att öka allmänhetens uppmärksamhet om påverkan av naturkatastrofer, epidemier och miljöförstöring liksom att

ge information och kunskap om hur man skyddar sig och lindrar dessa händelser. Kanalen sänder uppdaterad information om väder, miljö, trafik och hälsovård liksom information om partiet och statens politik på dessa områden. Enligt internationell statistik förlorar Vietnam ca 5,5 % av sin BNP varje år p.g.a. naturkatastrofer, epidemier, trafikolyckor och miljökador. (Voice of Vietnam News)

Brittisk tv-kris: Kvinnorna fick ta smällen

Nedskärningarna i brittiska tv-industrin har i hög grad drabbat kvinnligt anställda enligt MediaGuardian. En undersökning visar att mer än 5.000 kvinnor har mist jobb inom tv-sektorn de senaste åren. Motsvarande tal för män är 300. Statistiken omfattar fast anställda och långtidsvikarier vid tv-kanalerna BBC, ITV, Channel 4, Channel Five, Sky, UKTV och Virgin Media.

Georgia lanserar ny ryskspråkig kanal

Det georgiska public servicebolaget sänder sedan årsskiftet sin nya ryskspråkiga tv-kanal First Caucasus TV, på internet - <http://www.1k-tv.com> - med nyhetsprogram fyra gånger per dag. Inom kort sänder man också via satellit. 70 % av programutbudet kommer att ägnas Georgia och resten övriga världen, Ryssland och norra Kaukasien. First Caucasus kommer också att sända via kabel och sända radio dessutom. (Azerbaijan Press Agency/ITAR-TASS)

radio

Villospår för svensk radio: Vissa lättnader för kommersiell radio, men...

I sin lagrådsremiss föreslår regeringen vissa lättnader för kommersiell radio. Dessa syftar till att skapa förutsättningar för livskraftiga radioföretag och bidra till mångfalden och konkurrensen på hela radioområdet heter det. Åttaåriga tillståndperioder, slopade innehållskrav och förbättrade möjligheter till sponsring är några av delarna i det nya regelsystemet, som också innebär att alla tillstån-

den utlyses på nytt genom slutna anbudsförfaranden vid tillståndperiodernas slut. När det gäller frågan om eventuellt sänkta koncessionsavgifter - som för vissa tillståndshavare kan vara en ekonomisk börda som reducerar deras möjligheter att utveckla verksamheten - avser regeringen att återkomma i 2011 års budgetproposition. Eftersom utvecklingsmöjligheterna i FM-nätet är begränsade vill regeringen skapa förutsättningar för en marknadsdriven utveckling av digital radio. Därför finns också förslag till regler för tillståndsgivning för digital kommersiell radio.

Christer Modig, vice VD på MTG Radio, är enligt Radionytt, besviken över regeringens lagrådsremiss. Går den igenom så kan det leda till en rättslig process. *Det verkar som om vi har pratat för döva öron. De har tolkat saken sämre än vad jag har trott*, säger Christer Modig. I lagrådsremissen har övergångsperioden förlängts till åtta år, men koncessionsavgifterna sänks inte. *Justitiekanslern har tidigare kommenterat utredningen och sagt att sänkta koncessionsavgifter under fyra år förmodligen inte är tillräckligt för att kompensera ett tillbakadragande av tillstånden*, säger Modig.

Han tror inte heller att branschen gynnas märkbart av slopade regler kring sponsring och lokalt innehåll. *Att de föreslår att vi ska kunna sponsra "Fröken Ur" är ju skrattretande. De har inte ens frågat branschen hur stora sponsorintäkter förändringarna skulle kunna innebära. Det handlar om kanske en eller två miljoner per år och de pengarna kommer troligtvis att tas från de reklamintäkter vi redan har*, säger han.

Om lagrådsremissen blir verklighet ligger en satsning på DAB+ långt borta för MTG Radio. *Markbunden digitalradio ligger fullständigt på is. Vem ska ha råd att investera i den? Regeringen stänger den dörren genom att behålla koncessionsavgifterna vilket drabbar alla radiokanaler, även SR. Vi får titta på andra digitala alternativ istället, gärna så långt borta från politiken som möjligt*, säger Christer Modig.

Riksförbudet för närradion avskaffas: Fritt fram för kommersiella och religiösa nätverk

I sin lagrådsremiss föreslår regeringen vissa förändringar för närradion. Det blir möjligt att i större utsträckning sända material som inte har producerats särskilt för den egna verksamheten och att sända över större områden. Det ska vara tillräckligt att det finns särskilda skäl för att sändningsområdet för närradio ska kunna vara större än en kommun.

Fakta om närradion idag:

Krav på slopande av riksförbudet har funnits i många år inom föreningsradion. Det är dock möjligt att den föreslagna lagändringen kommer många år för sent för det civila samhället. Istället är liberaliseringen gynnsam för privata kommersiella eller religiösa intressen som vill sända i nätverk över hela landet. Det finns nämligen inga ägarkrav på de som söker sändningstillstånd som "ideell förening".

Det finns idag ca 140 närradiostationer i Sverige. 900 organisationer har idag sändningstillstånd. Av dessa uppskattas ungefär hälften vara inaktiva. Ca 25 av närradiostationerna driver privatägd kommersiell verksamhet som i olika delar av landet konkurrerar med de officiella reklamradionätverken MTG och SBS. Till skillnad mot MTG och SBS betalar dessa kommersiella aktörer inga sändningsavgifter eftersom man sökt tillstånd som "ideella föreningar". Sverige är det enda land i Europa som tillåter en kommersialisering av närradion (community radio).

Närradion skapades 1980 för föreningslivet. Förutom att privata intressen tillåts ta över frekvenserna har föreningslivet allt svårare att finansiera radiostationerna. Till skillnad mot i bl.a. Danmark, Frankrike, Storbritannien och Österrike finns det inget statligt stöd i Sverige.

Mer på
<http://www.communitymedia.se/radio>

Community radio: DRM+ bäst för digitalisering av FM

Kommittén för elektroniska kommunikationer inom CEPT – den europeiska

samarbetsorganisationen för post och tele – har skickat ut på remiss sin rapport 'Future possibilities for the digitalisation of band II

(87.5 - 108 mhz)'. Den paneuropeiska organisationen Community Media Forum Europe skriver i sitt remissvar att FM-bandets användare – lyssnarna och radiostationerna - måste göra digitaliseringen noggrant eftersom FM-tekniken är ett mycket utvecklat system som är högst uppskattat. Det är ett enkelt och flexibelt system och mycket kostnadseffektivt. FM-mottagare är billiga, kompakta och väl spridda; varje hushåll har flera mottagare fastslår CMFE:s ordförande Pieter de Wit.

CMFE går med på att det inte finns tillräckligt med frekvenser på det nuvarande FM-bandet för att alla nya radiostationer skall få plats. Community radio (närradio) saknar ofta tillräcklig tillgång till FM-utrymme eftersom flertalet frekvenser redan används eller är avsatt för public service eller kommersiell radio. I flera länder saknas också tillräckligt legalt erkännande för att tillräckligt utrymme kan avsättas för vanligtvis småskalig community radio. Digitalisering kan bidra till att lösa detta problem, men ett nytt system måste bygga på redan existerande FM-teknik, som inte kan slås av förrän ett nytt digitalt system helt accepterats av lyssnarna. Under en övergångsperiod måste analog och digital radio existera sida vid sida.

Bland de olika system som redovisats i rapporten; DRM+, HD Radio, FMExtra och T-DAB bedömer CMFE att DRM+ bäst möter ovan nämnda kraven inom community radio-sektorn. Systemet förefaller också att vara relativt enkelt och billigt att sätta i bruk bl.a. kan radiostationerna som idag behålla sina egna sändare och frekvenser. HD-Radio kommer antagligen att kräva en komplett omplanering av europeiska FM-bandet och T-DAB är kostsamt och gör radiostationerna, liksom för DAB+, beroende av multiplexeroperatörer.

We want to conclude with the notion that new technologies are meant to make more possible. This also applies to the digitalization of the FM-band, avslutar Pieter de Wit. Both audiences and radio organizations should profit from this. Also new technology should serve media policy and provide social gain instead of dictating media policy and only providing commercial gain.

Remissvaret i fulltext kan hämtas på <http://www.cmfe.eu>

Försenad digitalradiostart i Frankrike

Mediemyndigheten Conseil Supérieur de l'Audiovisuel har skjutit fram lanseringen av digitalradio med ljudvarianten av systemet T-DMB. Från början var det mening att man skulle komma igång vid förra årets slut, men nu skjuts det hela upp till mitten av 2010. Sändningsutrymmen och tillståndsbeslut är gjorda, men beslut om multiplexer och radiostationers kostnader för att sända samtidigt både analogt och digitalt har försenat processen. Flera privatägda radiobolag som RTL, Europe 1, NRJ Group och NextRadioTV är bekymrade över kostnaderna för att sända DMB. I en officiell rapport beräknas att stationerna måste ut med ytterligare 126-188 miljoner euro i digitala sändningskostnader. Regeringen kommer att ge statsstöd för att det hela kommer igång om ett halvår för att försäkra sig att det håller. Att göra något annat sägs "destabilisera" radiolandskapet. (Radio World)

Närradiodebatt i överhuset

Det finns nu över 200 icke-kommersiella lokala radiostationer i Storbritannien. Innan jul debatterade brittiska överhuset och godkände Community Radio (Amendment) Order 2010. Bland de frågor som togs upp var behovet av att stärka Community Radio Fund. Senaste budgetåret fördelades £482,494 på 33 radiostationer.

If the Government are changing regulations and wishing the community radio industry well, I hope that at the same time they will give some indication that the funding for community radio will be improved. It is all very well to wish community radio well and say

what an important part of the broadcasting landscape it is but, without willing some additional resource to it, it will be difficult, particularly in the current climate, for it to sustain itself, sade Lord Clement-Jones (Lib Dem).

Han fick ett svar från Lord Faulkner of Worcester (Labour) som bl.a. noterade att *the Minister for Creative Industries has met representatives of the community radio sector to discuss the future of the community radio fund. He has agreed to write to other government departments to highlight the benefits of community radio in delivering wider government objectives and to seek a financial contribution from them to the fund.*

Hela den omfattande debatten om Community Radio Order 2010 kan läsas på <http://www.publications.parliament.uk/pa>

Wales värderar sin community radio

Det brittiska statsstödet till community radio är ännu mycket begränsat (se ovan). I Wales har dock regionalregeringen, Welsh Assembly Government, skapat en fond som skall stödja community radio-stationer som fått en fem-årslicens av Ofcom. Varje år kommer bidrag att fördelas och minimisumman är £5.000 utan någon övre gräns. Motivet till att sätta upp Community Radio Fund är ett erkännande av det värde community radio tillför sina lokalsamhällen. (Community Media Association)

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Mer info:

<http://wales.gov.uk/topics/cultureandsport/>

Stort steg framåt för amerikansk närradio

Lagändringsförslaget Local Community Radio Act röstades igenom med stor majoritet i representanthuset. Det handlar om att kongressen lyfter bort de restriktioner på LPFM som funnits sedan 2000 och som inneburit att det civila samhället i praktiken har varit utestängt från att sända radio i de 50 största radiomarknaderna inklusive alla storstäder (med totalt mer än 160 miljoner amerikaner). Förslaget går nu vidare till senaten för ett sannolikt godkännande.

Underhållning bättre än störsändare

Privatägda FM-stationer, som f.n. växer upp över hela Burma, lockar stor publik. De statliga radiosändningarna från 80- och 90-talet har ersatts av populära fristående radiostationer. De får sända 07-21 och får finansieras med reklam. Många burmeser äger kinatillverkade radiomottagare med både kortvåg och FM, men man föredrar att lyssna på FM. *Tidigare lyssnade vi till BBC, Voice of America och Radio Free Asia*, säger Myo Maung en kontorist i Rangoon. *Men det bli tråkigt att lyssna på politiska program hela tiden. Våra liv är en daglig kamp så lite underhållning piggar upp.* Även om de flesta FM-stationer helt enkelt försöker locka lyssnare med populära program är det flera som även försöker få dra uppmärksamheten från utländska stationer som BBC, VOA, RFA och den Norgebaserade Democratic Voice of Burma. Padaukmyay drar unga lyssnare med de senaste poplåtarna varvade med bombastisk regeringspropaganda. (The Irrawaddy)

Ålands radio i kollisionskurs med landskapsregeringen

Ålands radio la ner alla sändningar 22/12. Orsaken var att lagtingets finansutskott höll fast vid landskapsregeringens hårda sparlinje som innebär en kraftig bantning av 2010 års budget. Sändningsstoppet kom till för att personalen skulle få möjlighet att begrunda innebörden av sparförslaget och fundera på hur programtablån för nästa år nu måste göras om i all hast, bara ett par veckor innan sparbeslutet trädde i kraft. *Sändningsstoppet är en markering från vår sida. Det är ingen strejk, ingen facklig aktion, och vi fick både styrelsens och förvaltningsrådets godkännande, förklarade Owe Sjöblom.*

I landskapsregeringens budgetförslag vill man använda Ålands radios licenspengar till att betala upphovsrättskostnaden för de fem svenska tv-kanaler som återutsänds på Åland – SVT1, SVT2, SVT24, Barnkanalen/ Kunskapskanalen och TV4. Ända sedan 1970-talet har landskapet stått för utgiften eftersom politikerna bedömt det som en självstyrelsepolitisk fråga att ålänningarna kan se tv från Sverige. Redan tidigare i år aviserade landskapsregeringen att Ålands radio måste spara nästa år genom att betala upphovsrättskostnaderna – cirka 110.000 euro – för de återutsändningar

av de svenska tv-kanalerna som bolaget sköter. Det löste Ålands radio genom att inte besätta vakanta tjänster och teckna kortare vikariatsavtal.

Men landskapsregeringen krävde ännu mera, det vill säga att Ålands radio skulle betala också de kommersiella bolagens – Ålcom, MCA och ett 20-tal små antennbolag inklusive IP-tv – upphovsrättskostnader för återutsändningen och finansutskottet valde i går att gå på samma hårda sparlinje. Detta kostar Ålands radio ytterligare ca 190.000 euro, som landskapsregeringen vill plocka bort från licensmedlen innan de återbetalas till public service-bolaget. *Vi är beredda att betala våra egna upphovsrättskostnader för de svenska tv-kanalerna, cirka 35 procent av totalkostnaden, men licenspengar ska inte användas för att subventionera kommersiella bolag*, säger Astrid Olhagen på Ålands radio. Hon hävdar att landskapsregeringen bryter mot sin egen lag om rundradioverksamhet och kör över sina egna utsedda organ, Ålands radios styrelse och förvaltningsråd. I lagen står det att de licensmedel som samlas in endast får användas för rundradioverksamhet. Licenspengarna är Ålands radios enda inkomstkälla. (Nya Åland)

**ÅLANDS
RADIO/TV**

Fakta: Ålands Radio/TV AB bildades den 1 maj 1996, som ett aktiebolag ägt av landskapet Åland. Bolaget tog över den verksamhet Rundradion (YLE) i Finland tidigare bedrivit på Åland. Bolaget producerar dels radioprogram i egen regi, dels vidareutgår man tv- och radioprogram från riket och Sverige. Från sändarmasten i Smedsböle, Sund, sänder Ålands Radio och TV 8 radiokanaler och 2 digitala programblock, med 9 TV-kanaler, varav en är en lokal kanal. Den avgift lyssnare och tittare betalar, "tv-licensen", går till produktionen av Ålands radios egna program. Programmen från fastlandsfinland får återutsändas utan kostnad medan Sverige fortsättningsvis vill ha in upphovsrättsersättning för sina program.

Amerikanskt radiobolag konkurshotat

Citadel Broadcasting Corp, tredje största radiobolaget i USA, har lämnat in ansökan om konkursskydd (chapter 11). Citadel driver 165 FM-stationer and 58 mellanvågsstationer. Citadel, som också äger ABC Radio Network, hade sista kvartalet \$183 miljoner i intäkter en 14 procents minskning. (Reuters)

Tillfällig mellanvågsstation i Sverige

Det är Arctic Radio Club och Morokulien som gemensamt firar 50-årsjubileum satte upp en tillfällig mellanvågsstation över årsskiftet (28/12 - 10/1 2010). Sändaren var en gammal marinsändare Standard Radios SST400 med en uteffekt på c:a 400 W. Den hade lånats ut av Kent Karlsson i Julitta. Huvudfrekvens 1584 kHz men stationens tillfälliga svenska och norska tillstånd medgav även sändningar på 1386, 1395 och 1602 kHz.

Under sändningsperioden har avlyssning av stationen rapporterats från många delar av Sverige liksom i de tre nordiska grannländerna. Ansvariga från ARC var Bengt Ericson Växjö och Ronny Forslund Svartsjö.

Morokulien är ett område (mikronation) i Sverige vid gränsen mot Norge, vid orten Eda Glasbruk i Värmland. Namnet Morokulien skapades 1959 av Lennart Hyland, Sverige och Randi Kolstad, Norge, för radioprogrammet "Över alla gränser".

Arctic Radio Club startades 1959 som en DX-klubb för de som en hobby lyssnade och rapporterade utländska mellanvågsstationer över

hela världen. Detta var ett snäpp mer kvalificerat och spännande än kortvåg. ARC har fortfarande aktiva medlemmar och mellanvågsstationer (AM) finns det fortfarande gott om i världen.

Sveriges Radio byter ljudformat för webben

I mars lanseras SR:s nya webbplats. Samtidigt ersätts ljudformaten Windows Media Audio och Realaudio med Flash, som 98 procent av SR-s besökare har i sin dator. Förutom att det uppfyller de funktionella krav som vi har när vi utformar vår nya sajt, så valdes Flash för att det fungerar på både Windows, Max och Linux samt att de flesta av våra besökare redan har det installerat på sina datorer" säger Spakur Dagsson, som är investeringsstrateg på SR-s avdelning för teknisk utveckling. Under Flash-spelaren strömmar SR i ljudformatet AAC, som kodar ljudet mer effektivt än de nuvarande formaten. Vid sidan av de bithastigheter som används idag – 32 och 96 kilobit per sekund – introduceras 192 kilobit per sekund som ett alternativ med högre ljudkvalitet.

Sveriges Radio erbjuder även MP3-strömmar (på 192 kilobit per sekund) för de som inte vill använda Flash. Det formatet gör det bland annat enkelt att lyssna i iTunes och internetradiomottagare. (Radionytt)

Sveriges Radios ordförande går

SR:s styrelseordförande Ove Joanson har gett besked till public servicebolagens ägarstiftelse att han inte ställer upp till omval vid SVT:s årsstämma 26 mars 2010. *Jag har varit ordförande i SR i sju år, längre tid än någon av de övriga public service-bolagens ordföranden. I sammanlagt 19 av de senaste 26 åren har jag antingen varit VD eller styrelseordförande i SR. Det är ett bra tillfälle att lämna SR nu när SR står på topp. Vi åtnjuter högre förtroende hos allmänheten än något annat svenskt företag och vår lyssning ökar stadigt* säger Joanson

allmänt

Digitala biografier i Sverige får stöd

27 biografier digitaliseras, kvalitetsfilmsaktörer stärks och växthusverksamhet för unga filmare i hela landet får stöd. Det handlar till stor del om årslånga stöd som ger filmorganisationer möjlighet att arbeta långsiktigt och strategiskt. Men även punktinsatser finns riktade mot biografier, som kan revolutionera filmdistributionen i landet. *Digitaliseringen och konsumentperspektivet är två prioriterade frågor för Filminstitutet idag. Med denna satsning bidrar vi till digitalisering av 27 biografier i hela landet, samtidigt som vi också stärker kvalitetsfilmsvisningar såväl på biografier som i landets klassrum*, säger Filminstitutets vice vd Bengt Toll.

Filminstitutet presenterade tidigare i år ett projekt för digitalisering av ett begränsat antal utvalda biografier. Biografägare runt om i landet har visat stort intresse för projektet och på kort tid har 90 ansökningar kommit in. I många fall visar detta även på stort lokalt intresse, inte minst från kommuner, eftersom sökande biografier själva måste ordna minst 40 % av beloppet.

Bland stödmottagarna finns Biostaden, Karlskrona som med hjälp av digital teknik bland annat satsar på pensionärer genom dagföreställningar och Visir, Leksand som satsar på visningar för hörselskadade. Liksom de andra biograferna i projektet ska man också bredda utbudet av svensk film.

Läs mer: <http://www.sfi.se/digitaltprojekt>

Grundlagsförstärkningar för digital bio m.m.

Regeringen har lagt en proposition med förslag att digital bio och annan offentlig uppspelning ur databaser ska omfattas av grundlagsskyddet i yttrandefrihetsgrundlagen. Undantaget från censurförbudet utvidgas så att det tillåter lagregler om granskning och godkännande av digital bio på samma sätt som för traditionell biograffilm. Ändringarna föranleder vissa tillägg i regeringsformen. Vidare föreslås att det ska bli möjligt att i lag ställa krav på den som sänder TV i tråd att utforma sänd-

ningarna på ett sådant sätt att programmen genom textning, teckenspråkstolkning, syntolkning, uppläst text eller liknande teknik blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

I propositionen föreslås också att det i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen tydliggörs att det är förbjudet för myndigheter och andra allmänna organ att ingripa mot den som använder sig av sin tryck- respektive yttrandefrihet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Storbritannien och Frankrike: Framtidens nya skatter på gång...

Brittiska regeringen har skickat ut på remiss ett förslag om en ny skatt som skall finansiera investeringar i supersnabbt bredband (50 Mbs eller mer). Den tänkta bredbandsfonden om 1 miljard pund är en del av regeringens projekt Digital Britain. Man kommer att lägga en avgift om 50 pence per månad på alla fasta telefonanslutningar. Regeringen vill ta beslut om detta innan ett kommande nyval i vår. Oppositionen säger att man kommer att riva upp beslutet om man vinner valet. (Reuters)

President Nicolas Sarkozy vill beskatta webb-företagen för att stötta kulturfären och den kreativa industrin i Frankrike. Giganter som Google och Yahoo kan få betala skatt på de reklamintäkter man får in i landet. Den s.k. "Googleskatten" beräknas dra in €10-€20 miljoner per år. Pengarna kan bl.a. användas för att tidningsprenumerationer till vidgade publiceringsplattformar på nätet.

Skeptikerna pekar på svårigheterna att få USA-baserade aktörer att följa franskstyrda finansiella ålägganden. Det blir dessutom svårt att fastställa hur många webbanvändare i Frankrike som nås av den berörda reklamen. *I have nothing against taxes and subsidies in general but I think such a system would be absolutely impossible to put in place due to the global nature of the internet*, säger Chris Anderson, redaktör för tidskriften Wired, till Liberation. (MediaGuardian)

Lästips:

International Journal of Digital Television

I denna nya tidskrift, har man bl.a. bevakat hur den digitala omställningen har gått i olika länder och jämfört erfarenheterna. Man tar även upp utmaningen att utnyttja konvergensen mellan digital-tv och Internet/telekom. De tre redaktörerna kommer från universitet i Storbritannien, Australien och USA. Se <http://www.intellectbooks.co.uk/>

Noterat: Programläggning

Kvällstabån SVT1 den 4 januari

- en tillfällighet?

20.00 Seriestart: Kraschen

21.00 Collision

21.45 Bye Bye C'est Fini

22.00 Seriestart: Världens undergång

Filmtips:

När dokumentärfilmaren Helgi Felixson var på Island för ett år sedan rasade allt och bankerna föll. Ur det växte filmen "Gud hjälpe Island". Nu visas den på SVT 1 tisdag 12 januari kl 21.30. Se trailer:

<http://svtplay.se/v/1832307/>

Felixson är från Island, men bosatt i Sverige. Flera av Titti Johnsons och hans tidigare dokumentärfilmer har visat i svensk tv bl.a. Under stjärnorna, Motståndare till längtan och Kondormannen. <http://www.felixfilm.se>

Citatet:

På tal om dramat Tiger Woods

Det enda som konkurrerat med otrohetsdramat i svenska kvällstidningar de senaste dagarna har varit finalen i tv-programmet "Idol". Fenomenen är uppenbart besläktade, inte minst som antydning om den massmediala framtid vi går till mötes. TV 4 är för närvarande Medie-Sveriges största sedelpress, medan journalistik i traditionell bemärkelse har blivit en permanent krisbransch. Dagstidningar skär ner in på bara benen, som de redan gjort i USA. Vi dränks av underhållning, sensationer, osammanhängande information och marknadsföring från särintressen, medan det oberoende allmänintresset blir ett museiföremål i marginalen.

Inget ont om verklighetsflykt, det behövs väl särskilt i dåliga tider, men när Idolsyndromet når en kritisk massa lämnas halva befolkningen i sticket. Särskilt unga människor riskerar att gå ner sig i ett kändisträsk där idealen hindrar dem från att ta de jobb som står till buds, och där underhållningsindustrin har blivit så raffinerad att den helt stänger ute solljuset från verkligheten. (Niklas Ekdal i Dagens Nyheter 15 dec)

Vad är fri radio och television?

Besök: <http://www.fritelevision.se>